

A névortalom kérdései a magyar domain-regisztráció gyakorlatában – az új Ptk. után

A domain nevek használatba adásának és használatának szabályozása alapvetően az immár másfél évtizedes múltra visszatekintő, s minden szempontból sikeresnek értékelhető szakmai önszabályozás kompetenciájába tartozik. A 2000-es liberalizáció (mely a valamilyen névkizárolagosságon alapuló, azal egyező domain névhasználati jogosultságot elismerő, korábbi rendszert váltotta fel) alapvetően polgári jogi, kötetmi alapon, általános szerződési feltételek révén határozta meg azokat a korlátokat, s alakította ki azokat a biztosítékokat, jogi és szervezeti-intézményi kereteket, melyek egyrészt a visszaélészerű névhasználati helyzetek kialakulását kívánták megakadályozni, másrészt az esetleges jogsérelmek orvoslására kínálnak gyors és hatékony lehetőséget [Vö.: Pázmándi Kinga–Verebics János: E-jog, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2012, 126–128. o.]. A használatba vétel és használat feltételrendszerét, valamint a jogsérelmek kialakulását megelőzni kívánó, s az esetlegesen bekövetkező jogsérelmeket orvosolni tudó intézményi kereteket a hatályos jogszabályokkal összhangban az *Internet Szolgáltatók Tanácsának Tudományos Egyesülete* alakította ki és biztosítja.

Az Egyesület – azzal a szándékkal, hogy a domain használóinak és másoknak jogait megóvja – megállapította és *Domainregisztrációs Szabályzat* néven (a továbbiakban: Szabályzat) közzé tette azokat a szerződési feltételeket, amelyek .hu alatti közdomainek delegálásának, regisztrálásnak és fenntartásnak egységes rendjét biztosítani tudják. A Szabályzatot rendszeresen felülvizsgálják, szükség szerint kiegészítik, modernizálják, s így a változó körülményekhez való igazítása folyamatos. A Szabályzat *ÁSZF-ként rögzíti* a feleket (a domain neveket használatba adó *Nyilvántartó*, a névhasználati jogot megszerezni kívánó *Domain-igénylő*, illetőleg a használati jogot szerzett *Domain-használó*, s a domaint igénylő vagy használó ügyfél szabad választása és megbízása alapján az ügyféllel szerződéses viszonyban állva a domain delegálással, regisztrálással és domain-fenntartással kapcsolatos ügyeket intéző *Regisztrátor*) kötetmi alapon terhelő kötelezettségeket és az őket megillető jogokat.

Az új Ptk., a 2013. évi V. törvény hatályba lépése (2014. március 15.) *önmagában nem tette szükségessé a Szabályzat módosítását*, az elmúlt több mint egy év jogalkalmazási tapasztalatainak tükrében azonban *mindenképpen indokoltnak mondható annak vizsgálata, hogy a korábban kialakult, a szerződéses jogviszony alapvető jellegére, a névválasztás korlátaira s egyes nevesített tilalmi eseteire vonatkozó jogértelmezési gyakorlat az új, esetenként alapvetően megváltozott szabályok között is fenntartható-e.*

I. A szerződéses jogviszonyban érintett felek jogi kapcsolatrendszerének sajátosságai

A .hu TLD alatti domain nevek használatba adására Magyarországon az Internet Szolgáltatók Tanácsának Tudományos Egyesülete, a *Nyilvántartó* jogosult, mely azonban a domain igénylőkkel és használókkal *közvetlenül nem áll kapcsolatban*: úgy a használati jog megszerzése, mint a használat fenntartása vonatkozásában a vele (franchise) szerződéses jogviszonyban álló Regisztrátor szervezetek járnak el. A Domainregisztrációs Szabályzat 1.2.1.2. pontja szerint *a delegálás előfeltétele*, hogy a Domain-igénylő valamelyik, általa kiválasztott Regisztrátorral írásban vagy elektronikus úton *delegálás-igénylési szerződést kössön*. A delegálás-igénylési szerződés feltételei nem lehetnek ellentétesek a Domainregisztrációs Szabályzat rendelkezéseivel és a szerződés elválaszthatatlan részét képezi az igénylő jognyilatkozatait tartalmazó Igénylőlap. Egyéb szerződéses feltétel hiányában az Igénylőlap önmagában delegálás-igénylési szerződésnek minősül, a Regisztrátor mindenkor *Általános Szerződési Feltételeiben* és a Nyilvántartó mindenkor *Domainregisztrációs Szabályzatában* szereplő feltételekkel. Eltérés esetén a Szabályzatban foglalt előírásokat kell az adott domain név igénylésével és használatával keletkező jogviszonyokban alkalmazni.

Az a *(szolgáltatási) szerződés*, mely alapján a domain név használatba adásra, és, meghatározott feltételek mellett a használat folyamatos biztosítására irányul, a magyar jog szerint *atipikus és visszerthes vállalkozási szerződés* (Ptk. 6:238–6:249. §§). A szerződés *kétkomponensű*: egyrészt (meghatározott feltételeknek való megfelelés esetén) *az igénylő számára lehetővé teszi* egy adott domain név használatának jogát (delegáció), másrészt meghatározza azokat az alapvető feltételeket, melyek alapján *a már delegált domain nevet használni*, annak *használati jogáról rendelkezni* lehet [utóbbi kérdésekhez lásd Verebics János: A domain nevek használati jogának megszűnése, Gazdaság és Jog, 2011. (19. évfolyam) 2. sz., 23–27. o.]. A Regisztrátor szervezetek és a Nyilvántartó közötti jogviszonyt külön szerződések szabályozzák. A Domainregisztrációs Szabályzat *nem tartalmazza a regisztrációs és fenntartási szolgáltatásokra vonatkozó valamennyi kikötést*, a szolgáltatások ellenértékét (regisztrációs, átregisztrációs és fenntartási díjak) az egyes Regisztrátorok maguk állapítják meg. Az egyedi delegálás-igénylési szerződés feltételei azonban, mint fentebb arra már utaltunk, nem lehetnek ellentétesek a Domainregisztrációs Szabályzat rendelkezéseivel.

A szerződést (ha annak kizáró jogi akadályja nincs) a Regisztrátor az Igénylővel köti. Igénylő természetes- és jogi személy (más megközelítésben: magánszemély és

vállalkozás) egyaránt lehet. A szerződés jogi minősítése szempontjából lényeges kérdés, hogy *az a fogyasztó és vállalkozás közötti szerződésnek minősül-e vagy sem*: az ilyen szerződésekre nézve ugyanis a Ptk. az általános szerződési feltételek tisztességtelensége összefüggésében számos speciális, garanciális szabályt állapít meg [Ptk. 6:103–6:105. §§]. A Ptk. 8:1. § (1) bekezdésének 3. pontja *a fogyasztó fogalmát* – összhangban a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK parlamenti és tanácsi irányelv hatályon helyezéséről szóló 2011/83/EU irányelv rendelkezéseivel – *a szakmája, önálló foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körében eljáró személyként határozza meg*. A domain regisztrációs- és fenntartási szerződések esetében *nem vélelmezhető*, hogy a magánszemélyként eljáró igénylő *egyben fogyasztónak* is minősül: nagyon gyakran ugyanis a természetes személyként fellépő igénylők kifejezetten későbbi (tovább)értékesítési céllal, üzleti tevékenységük körében kérik a nevek delegálását.

A Tanácsadó Testület tapasztalatai azt mutatják, hogy a domain nevek igénylései, az igénylésekkel kapcsolatosan a Testület elé került jogértelmezési problémák az esetek túlnyomó többségében a gazdasági-piaci tevékenységhez kötődnek. A Testület *gazdasági-piaci tevékenységként értékeli a domain-kereskedelmet* is, melynek célja, hogy a már megszerzett domain névhasználati jog átengedésével haszonra, anyagi előnyre tegyen szert. A Testület ennek létjogosultságát elismeri, ám magát a tevékenységet csak a jogszerűség keretei között (azaz mások jogainak sérelme nélkül) tartja elfogadhatónak. Semmi nem indokolja viszont, hogy a továbbértékesítési, üzleti szándékkal történő jogszerzésre a fogyasztói szerződések speciális szabályai legyenek irányadók. Hasonlóképp a természetes személy igénylő – elsősorban a művészek, politikusok, más közszereplők – a saját személynevével, felvett vagy művésznévvel egyező domain nevet általában azért igényli, hogy azt szakmája, önálló foglalkozása elősegítése, promotálása céljából használja. E szerződéseket éppen ezért fogyasztói szerződésnek ugyancsak nem lehet minősíteni.

A Szabályzat egységes, úgy a fogyasztói, mint a gazdasági tevékenység körében kötött szerződésekre egyaránt vonatkozik, a szerződés a fenti okoknál fogva előzetesen nem minősülhet fogyasztói szerződésnek, hisz a másfél évtizedes domain gyakorlat alapján a névigénylés, névhasználat vélelmezetten inkább valami gazdasági, üzleti céllal kapcsolható össze. Mindazonáltal megállapítható, hogy *a Szabályzat, mint fogyasztóval kötött szerződés semmilyen formában nem minősül a vállalkozás erőfölényével kötött szerződésnek*: a Ptk. 6:103–6:105. §-ai szerint *sem tartalmaz tisztességtelen szerződési feltételt vagy tisztességtelen, vagy akár félreérthető vagy nem egyértelmű szerződési kikötést*. A Szabályzat precíz és pontos fogalommeghatározásokkal dolgozik, a szerződés értelmezésében (a TT előtti vagy a Regisztrációs Döntnök előtti eljárás esetében egyaránt) az igénylő, névhasználó aktív módon működhet közre, nem tartalmaz egyoldalú felmondási

vagy elállási jogot a vállalkozás javára, nem alkalmaz a fogyasztóra nézve egyoldalúan előnytelen szerződés-szegési szankciókat stb.

A Szabályzat a feleket a szerződésszerű teljesítésre ösztönzi: a domainregisztrációs jogviszony három fő szereplőjére (Nyilvántartó–Regisztrátor–Igénylő), illetőleg a jogviták elintézésében közreműködő személyekre és testületekre (Tanácsadó Testület, Alternatív Vitarendező Fórum és az ennek keretei között működő Regisztrációs Döntnök, ill. Hotline Döntnöki Fórum) állapít meg rendelkezéseket, de a jogában sértett harmadik személy jogérvényesítési lehetőségeinek bizonyos kereteit is megszabja. A Szabályzat tehát nem csak a szolgáltatás igénybevételével, fenntartásával kapcsolatos „klasszikus” polgári jogi feltételeket, az ezekkel összefüggő eljárási szabályokat rögzíti, de alapvetően ez rendelkezik azokról a szervezeti-intézményi keretokről (és az ezek működését meghatározó eljárási szabályokról) is, melyek magyar domain-regisztráció rendszerében a harmadik személyek jogvédelmét, a visszaélészerű magatartások meggátlását és a szerződésszegő névhasználat esetén a sérelmet szenvedett fél jogorvoslati lehetőségeit biztosítani kívánják. Ennek egyik *elsődleges eszköze a névhasználati jog megszerzésének, gyakorlásának meghatározott feltételekhez kötése*.

II. A névválasztás szabadsága és korlátozásának kötelmi jogi alapjai

A liberalizált rendszer a névválasztás szabadságának jogát alapvetően rögzítette, ugyanakkor kijelölte e szabadság alapvető korlátait is. *A névválasztási szabadság korlátozásának elsődleges jogi eszköze maga az általános szerződési feltételek gyűjteményének minősülő* (Ptk. 6:77. §) *Szabályzat*. Ahogy arra a Tanácsadó Testület *A Delegációs és Regisztrációs Szabályzat szerinti prioritásos igények és a jogszabály alapján gyakorolható kizárólagos elsőbbségi jogok ütközéséről és a megtévesztő domain név igénylés teljesítésének tilalma tárgyában hozott 6/2000. (II. 4.) Elvi Állásfoglalása* rámutatott, a Szabályzat a névválasztás szabadságának deklarált általános jogosultságát maga is korlátozza, akként, hogy azt a „szabályzat keretei között” teszi megengedhetővé. A Szabályzat az Interneten keresztül mindenki számára hozzáférhető, annak megismerését a Regisztrátorok az igénylés felvételét megelőzően minden alkalommal lehetővé teszik. Az Igénylők a Szabályzat megismerését és magukra nézve kötelező jellegének elfogadását az Igénylőlap aláírásával nyugtázzák, egyes, lényeges kérdéseket pedig maga az Igénylőlap is külön kiemeli – *az általános szerződési feltételek alkalmazása tehát minden szempontból megfelel a Ptk. 6:78. § rendelkezéseinek*.

a) *A domain névre vonatkozó követelményeket a Domainregisztrációs Szabályzat II. Fejezete a domain igénylésére és regisztrálására vonatkozó szabályok körében határozza meg*. A Szabályzat *jogszerűen tartalmazhat olyan megkötéseket, melyek a domain-regisztrációs és -delegációs jogviszonyban – anyagi jogi előírásokra visszavezethetően – névválasztási ti-*

lalmakként, korlátozásokként jelennek meg. A domain név választhatósága vonatkozásában mindazonáltal a Szabályzat csak a legáltalánosabb követelmények meghatározására vállalkozik, e követelményeket névválasztással kapcsolatos jogvitákban állást fogláló a Tanácsadó Testület állásfoglalásai – elvi jelleggel vagy konkrét ügyekhez kapcsolódva – értelmezték. A Szabályzat 2.2. pontja a domain névvel kapcsolatos egyéb követelmények alatt a névválasztás szabadságáról és e szabadság alapvető korlátairól, ezzel összefüggésben névválasztás, névhasználat nevesített tilalmi eseteiről, illetőleg a névválasztás egyéb korlátairól rendelkezik. Lényeges, hogy *e megkötéseknek jelentős közérdekvédelmi funkciója van*: céljuk harmadik személyek már létező névhasználati joga zavartalan gyakorlásának biztosítása, a névjoggal való visszaélés megakadályozása.

A Regisztrátor és a Nyilvántartó *a nyilvánvalóan felismerhető, egyértelműen jogsértő domain név választás esetén a delegálás teljesítését visszautasíthatja*, a már delegált domain név delegálását felfüggesztheti vagy visszavonhatja (2.3.5.). Az, akinek jogos érdeke fűződik annak megállapításához, hogy a feltételes használatba adott domain az adott igénylő részére történő delegálása a Szabályzatba ütközik, az Alternatív Vitarendező Fórum (Tanácsadó Testület) eljárását igényelheti (9.1.). A domain delegálását követően pedig az, akinek valamely meghatározott névhez névhasználati joga fűződik, az adott név vonatkozásában az Alternatív Vitarendező Fórumhoz előterjesztett, a Regisztrációs Döntnök szabályzatában foglaltaknak megfelelő kérelemmel kezdeményezheti a kérelmezett domain-használótól történő visszavonását, illetve részére történő átruházását (10.2.).

Az a jogos érdek, mely az igénylés, névhasználat megtámadásának alapjául szolgál, már a *delegálást megelőző jogvitákban* is minden esetben valamely, az érintett félhez kapcsolódó (sokszor kizárólagos jogon alapuló) név, *megjelölés sérelmének veszélye* lehet, a már megvalósuló névhasználat esetében a Regisztrációs Döntnökhöz fordulás lehetősége pedig – explicit módon is – *valamely névjog sérelme esetén biztosított*. A magyar jogban ezek oltalmát részben a polgári jog (személyek joga, szellemi alkotások joga) intézményei, részben más jogterületek (versenyjog, cégjog, közjog stb.) biztosítják, egyes esetekben (szerzői jog, iparjogvédelem) büntető- és vámjogi eszközökkel megtámogatva.

b) A hatályos szöveg szerint *a domain-igénylő a delegálni kért domain nevét a jogszabályok és a Szabályzat keretei között szabadon választja meg*, ugyanakkor a lehető legnagyobb gondossággal tartozik eljárni abban a tekintetben, hogy az általa választott domain név, annak igénylése, illetve annak használata más személy vagy szervezet jogait (pl. névkizárólagossághoz fűződő jogát, személyiséghez fűződő jogát, kegyeleti jogát, szerzői jogát stb.) ne sértse. A *domain-igénylőtől elvárható*, hogy a domain név megválasztása előtt *ellenőrizze* a cégjegyzéket, illetve a védjegy adatbázist (Szabályzat 2.2.1.). A Szabályzat itt konkretizálja, hogy a domain regisztrációs jogviszony során a jóhiszeműen és tisztességesen eljáró Igénylőnek [Ptk. 1:3. § (1) bek.] *milyen, az adott helyzetben általában elvárható magatartást*

kell tanúsítania [Ptk. 1:4. § (1) bek.], s annak érdekében, hogy mások jogait a névhasználat ne sértse, *az Igénylő felé fokozott gondossági követelményt állapít meg*.

A Tanácsadó Testület másfél évtizede következetes gyakorlata a domain delegációs és regisztrációs jogviszonyt olyan polgári jogi jogviszonyként értékeli, melynek alakítására a felek jelentős szerződési szabadsággal rendelkeznek, ugyanakkor a polgári jog kötelező (kógens) előírásainak, a polgári jogi alapelveknek érvényesülniük kell – a joggyakorlással szemben pedig *a jóhiszeműség és a tisztesség követelménye szolgál legáltalánosabb zsinórmértékül* [rPtk. 4. § (1) bek., Ptk. 1:3. § (1) bek.]. A Regisztrátor és a Nyilvántartó joggal várja el az Igénylőtől, mint szerződési kívánótól, hogy eljárása során jóhiszeműen, tisztességesen cselekedjék, ne szolgáltatson megtévesztő információt, ne nyújtson be olyan igénylést, mely – teljesítése esetén – más névkizárólagossági vagy egyéb jogának sérelmével járna [A Tanácsadó Testület *A gyaníthatóan megtévesztő vagy jogellenes névigénylések elutasíthatósága* tárgyában született 8/2000. (VIII. 9.) Elvi Állásfoglalása].

Ez az Igénylő részéről egyértelmű kötelezettségvállalást jelent, annak a követelménynek tudomásulvételét, hogy a leendő névhasználat jogszerűségével kapcsolatosan a lehető legnagyobb gondosságot tanúsítja. A gyakorlat ennek *a szerződéses alapon vállalt meggyőződési (fokozott gondossági) kötelezettségnek elmulasztását* minden esetben az Igénylő terhére róható cselekménynek minősíti, amennyiben pedig az igénylés teljesítésének visszautasítására vagy már delegált név visszavonására a nyilvánvalóan felismerhető, egyértelműen jogsértő domain név választásra való hivatkozással kerül sor, a Szabályzat Regisztrátort és a Nyilvántartót a felelősség alól mentesíti (2.3.5.). A Szabályzat ugyan a domain név használójának vonatkozásában úgy rendelkezik, hogy ha a gondos eljárás ellenére a részére már delegált domain név használatával más jogát sérti, úgy a névhasználó a választott domain névről *köteles önként lemondani* (2.3.2.b), *erre a gyakorlatban igen kivételes esetben kerül sor*, és magának a szerződésben vállalt kötelezettség (lemondás) elmulasztásának sincsenek a szerződésben külön nevesített szerződésszegési szankciói (pl. visszavonás, mely alkalmazásának jogcímeit a Szabályzat 6.1. pontja taxatívén sorolja fel). Ezzel szemben viszont általánosnak mondható, hogy a nyilvánvalóan mások jogait sértő, könnyen felismerhető domain nevekkel kapcsolatos igénylések *jelentős részét a Regisztrátor és a Nyilvántartó* már az igénylési szakban *visszautasítják*, vagy – a bekövetkező jogsérelem veszélyére való figyelemfelhívás után – *az igénylő igénylését maga vonja vissza*.

III. A névválasztás és névhasználat a szabályzatban nevesített tilalmi eseti és azok értelmezése

A hatályos Szabályzat a liberalizált rendszerben alkalmazott, 2000 előtti általános szerződési feltételekkel egyezően rögzíti, hogy *nem választható és használható olyan domain név, amely jelentéstartalmára nézve és/*

vagy használatára nézve gyaníthatóan jogellenes, megbotránkozást, félelmet keltő, vagy megtévesztő. Azt, hogy e kikötéseket a gyakorlatban miképpen kell értelmezni, a TT elvi állásfoglalásai határozták meg. A jogellenesség legtöbbször konkrét, normatív alapra visszavezethető akadályként jelentkezik: ezekben az esetekben a delegálással szerzett névhasználati jog vagy a panaszos valamely konkrét jogszabály alapján fennálló név- és megjelölés-használati jogát sértené, vagy, ilyen jog hiányában a polgári jog fentebb már érintett alapelvi szintű rendelkezéseit. *Az azonban, hogy mely kifejezés minősülhet jelentéstartalmára és/vagy használatára nézve gyaníthatóan megbotránkozást, félelmet keltőnek, vagy megtévesztőnek, már jelentős mértékben szubjektív megítélés kérdése.* A Szabályzat a szerződő partnerek, a névhasználók magánautonómiáját a jóhiszeműség és tisztesség [Ptk. 1:3. § (1) bek.] és az adott helyzetben általában elvárható magatartás tanúsítása [Ptk. 1:4. § (1) bek.] követelményének érvényre juttatása érdekében korlátozza, ezt azonban igazolható indokkal, a társadalmi együttélés bizonyos, alapvetően erkölcsi szabályainak vagy széles társadalmi konszenzuson alapuló értékeinek védelme érdekében teszi.

A Tanácsadó Testület *A Delegációs és Regisztrációs Szabályzat szerinti prioritásos igények és a jogszabály alapján gyakorolható kizárólagos elsőbbségi jogok ütközéséről és a megtévesztő domain név igénylés teljesítésének tilalma* tárgyában hozott 6/2000. (II. 4.) Elvi Állásfoglalásában ezen tilalmi magatartásokat általában értelmezve úgy vélte: *annak eldöntése tárgyában, hogy valamely választott név megbotránkozató vagy félelmet keltő-e, nem lehet abszolút kategóriákat meghatározni, zsinórmértéket szabni.* A TT álláspontja szerint az igénylés teljesítését meg kell tagadni, ha olyan szó, szóösszetétel domainkénti használatát kérik, mely alkalmas arra, hogy a polgárok, a közösségek, a társadalom egyes csoportjai számára sértő, visszatetszést keltő fogalmat jelenítsen meg. A TT hasonlóképp közelítette meg a „félelemkeltés” fogalmát is: ez alatt olyan szavakat ért, melyek akár az egyes egyénben, akár a társadalom közösségeiben (különösen vallási, faji hovatartozásukkal, világnézeti meggyőződésükkel kapcsolatos módon) félelem (különösen a személy- és vagyónbiztonság miatti aggodalom) kiváltására adnak lehetőséget.

a) *A megbotránkozató, félelmet keltő domain* nevek választásának tilalmával összefüggésben a gyakorlat az első csoportba tartozó ügyekben igényelte a jogértelmezést. Erre legátfogóbban *A Tanácsadó Testület Egyes vulgárisnak, durvának, trágárnak minősülő szavak domain névként való használatba adhatóságának megítélése tárgyában hozott 1/2004. (X. 18.) Elvi Állásfoglalása* vállalkozott. Az állásfoglalás szerint az, hogy egy adott időszakban milyen kifejezések használata minősülhet megbotránkozatónak, a – folyamatosan változó és jogilag nehezen megragadható – társadalmi közmegegyezés kérdése, a kifejezés megbotránkozatót keltő voltát mindig az adott név használatának összefüggésében lehet csak megítélni, erre nézve általános zsinórmérték meghúzására lehetőség nincs.

A TT erre tekintettel – korábbi állásfoglalásaira is

támaszkodva, valamint az EU tagállamainak domainregisztrációs gyakorlatát is figyelembe véve – néhány alapvető elv lefektetésével tudta és kívánta az egyedi ügyekben való regisztrátori állásfoglalást megkönnyíteni. Álláspontja szerint *a faji, vallási, felekezeti hovatartozásra gúnyos vagy felháborító módon utaló kifejezések megbotránkozatóra alkalmasnak minősülnek*, így az ilyen nevek regisztrációja a Domainregisztrációs Szabályzat szerinti tilalomba ütközik. *A nemiségre, szexualitásra utaló szavak önmagukban megbotránkozatónak vagy vulgárisnak nem minősülnek*, a kontextustól (összetett szó esetében a szóösszetétel révén képzett szó jelentéstartalmától) függ, hogy alkalmasak-e megbotránkozatóra.

A prostitúcióra, annak egyes megjelenési formáira közvetlenül vonatkozó kifejezések önmagukban megbotránkozatónak nem minősülnek. Amennyiben azonban már a regisztráció szakaszában vélelmezhető, hogy a domain név használata a szexuális szolgáltatásokra, áruk forgalmazására, az azokkal kapcsolatos reklámtevékenységre vonatkozó jogszabályi korlátozás vagy tiltás hatálya alá esik, illetőleg más, jogszabály által tiltott tevékenységet segítene elő, a regisztrációs kérelem nem teljesíthető.

A hétköznapi, beszélt köznyelvben a *trágár kifejezések*, illetve azok variációinak használata egyre szélesebb körben vált elfogadottá: ebben az esetben az adott kifejezés konkrét jelentéstartalmát és elterjedtségét egyedileg kell megítélni, figyelembe véve, hogy valamely trágár, obszcén stb. kifejezés vulgáris (közönséges) éppen széles körű elterjedtsége, a társadalmi közmegegyezés általi elfogadása, a beszélt – s egyre gyakran a sajtó- és irodalmi nyelvbe való – befogadása révén válik.

A Tanácsadó Testület az oralsex.hu regisztrációjával kapcsolatosan bejelentett panasz (776/2008. sz. ügy) tárgyában hozott 13/2008. (X. 9.) sz. Állásfoglalása a fenti érvek alapján találta úgy, hogy az „oralsex” kifejezést mint szóösszetétel tagjai külön-külön nem bírnak vulgáris, durva vagy trágár tartalommal, maga a kifejezés pedig egy szexuális technikának a szleng megjelölése, melyet több internetes forrás tárgy (pl. a wikipédia: [hu.wikipedia.org/wiki/Orális_szex]). Miután a kérdéses (nemiségre, szexualitásra utaló) kifejezés önmagában megbotránkozatónak vagy vulgárisnak nem minősül, ezért a TT (a magánszemély igénylő részére történő) delegálásnak akadályát nem látta, felhívta azonban az igénylő figyelmét a domain hasznosításának jogszerű korlátaira. *A félelemkeltő domain* nevek igénylésével kapcsolatos gyakorlat – ilyen igénylések gyakorlatilag teljes hiányában – nem alakult ki. Miközben a magyar Interneten számos rasszista, idegengyűlölő és antiszemita tartalmú portál, oldal érhető el, *ezek soha nem saját .hu TLD alatti domain név alatt férhetők hozzá*, hanem általában valamilyen blog, hírportál, portál aloldalaiként.

b) *A nevek megtévesztő jellegének kérdése* a domainjogi jogviszonyokban azonban már lényegesen összetettebb formában, szélesebb körben és igen nagyszámú ügy esetében merült s merül fel. A Ptk. 6:91. § (1) bekezdése a szerződéses kapcsolatokra nézve meghatározza megtévesztés fogalmát: a másik fél olyan magatartását érti

ez alatt, mely szerződő partnerét tévedésbe ejti vagy tévedésben tartja. A domain delegációs és regisztrációs jogviszonyban a megtévesztésnek legtöbbször nem ezzel a formájával találkozunk, bár természetesen ennek lehetősége sem kizárt – ez azonban a szerződés érvénytelenségével összefüggő problémaként merül fel. *A megtévesztés a domainjogi jogviszonyokban szinte mindig a választott névvel, annak jelentéstartalmával, és a domain nevet igénylő személlyel, szervezettel jelentkezik.*

Legáltalánosabban azt jelenti, hogy a – megvalósuló – névhasználat az Internet használóiiban *azt a (hamis) látszatot keltheti, hogy a domain név és annak mögöttes jelentéstartalma* (a szóval azonosított vagy azonosítható szolgáltatás, áru, személy, személyösszesség, gazdálkodó szervezet, társadalmi szervezet, intézményt stb.) *egymással közvetlen összefüggésbe hozhatók.* Azt sugallja (hamisan), hogy s a domain név alatt olyan a szolgáltatást, árut, személyt, személyösszességet, gazdálkodó szervezetet, társadalmi szervezetet, intézményt, illetve a nevével, tevékenységével kapcsolatos információt találhatnak, melyre a név alapján indokolton asszociálnak. *Alapját* – ugyancsak legáltalánosabban – *a polgári jog személyiségvédelmi, névjogi szabályai* [Ptk. 2:43. § f) pont, 2:49. §] *képezik*, melyek célja elsődlegesen annak kizárása, hogy olyan nevet viseljen valaki, amelyre nem jogosult, vagy amely – bizonyos tevékenységek körében – más nevével összetéveszthető [Vékás Lajos–Gárdos Péter (szerk.): *Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz*, 1. kötet, Wolters Kluwer, Budapest, 2014, 163. o.]

A névjog a jogi személyt, gazdálkodó szervezetet is megilleti (lásd részletesebben később), a most vizsgált esetben azonban a névviselés nem olyan jelzőként jelenik meg, mely (a természetes személy) egyén a társadalom tagjai előtt a közösség többi tagjától való megkülönböztetését lehetővé teszi [Wellmann György (szerk.): *Az új Ptk. magyarázata: Bevezető és záró rendelkezések. Az ember mint jogalany. Öröklési jog. Második, átdolgozott, bővített kiadás, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2014, 197. o.*], hanem a szervezet tevékenységéhez, profiljához, az általa nyújtott szolgáltatásokhoz vagy értékesített árukhoz kapcsolt megjelölésként.

Egyes, közismert szavak olyannyira összefonódtak a szó mögöttes jelentéstartalmával, hogy köznapi értelemben vett használatuk mellett a napi gazdasági-társadalmi életben szinte kizárólagosan egy adott áruhoz, szolgáltatáshoz, céghez stb. kötötté váltak (pl. Patyolat, ATI). Más, idegen szavak vagy képzett szavak (airfrance, chio, coke, persil, otp, hypo-bank stb.) *a szó mögötti áru, szolgáltatás stb. magyarországi megjelenésével váltak közismertté.* Ezek az áruk, szolgáltatások legtöbbször védjegyjog alatt is állnak, nagyon sok esetben azonban *kereskedelmi névként* szereztek megkülönböztető képességet. *A névkizárólagosságba ütközés, illetőleg a valamely védett névhez hasonló megnevezés használatát tiltó többletjogvédelem nélkül a megtévesztő jellegű névhasználat legáltalánosabban a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésébe ütköző magatartásnak minősül: ahogy azt fentebb már részletesebben is kifejtettük, a névigénylő nem úgy jár el a domainregisztrációs- és használati jogviszonyban, ahogy az az adott helyzetben* (a Szabályzat által explicit

módon is tudomására hozott módon) *általában elvárható.* A TT gyakorlata a névhasználat gyaníthatóan megtévesztő voltát mindazonáltal igen sok esetben valamely *kizárólagos jog sérelme mellett* is megállapíthatónak tartotta. Erős főszabályként a jövőbeni megtévesztő jelleg a szerződéskötés időpontjában azonban nem vélelmezhető [A Tanácsadó Testület A bblue.hu domain név regisztrációjával kapcsolatosan bejelentett panasz (911/2012. sz. ügy) tárgyában hozott 20/2012. (VII. 31.) sz. Állásfoglalása]: a megtévesztés lehetőségének fennállását minden eljárásban esetről-esetre kell vizsgálni.

Ahhoz, *hogy egy domain név igénylés gyaníthatóan megtévesztő legyen, több feltételnek kell együttesen fennállnia:* e feltételek közül az első, hogy az igényelt domain névhez hasonló domain névnek *olyan (márka) névnek kell lennie, amelyről a fogyasztók azonosítják a használót.* A tárgyi „birodalom.hu” esetében ez fel sem merült, hiszen egy egyszerű közszóról van szó, amit bármely kontextusban lehet használni és, mint olyan, nem kötődött a panaszolt üzleti tevékenységéhez. A TT elismerte ugyan, hogy a két szó összetéveszthetősége miatt *az elgépelés (typosquatting) lehetősége fennáll*, ezt azonban nem a domain igénylő panaszolt magatartása, hanem a felhasználó saját hibája idézte elő: megtévesztésről tehát ilyen értelemben sem beszélhetünk [A Tanácsadó Testület A boradalom.hu regisztrációjával kapcsolatosan bejelentett panasz (875/2011. sz. ügy) tárgyában hozott 30/2011. (IX. 15.) sz. Állásfoglalása].

Megtévesztő helyzet elgépelés esetében alapvetően akkor állhat elő, ha valamely név ismertségét kihasználva az attól *formailag némileg eltérő domain név használata az eredeti névjogosult (kizárólagos) domain névhasználati jogának sérelmével jár.* A TT ezeket e lehetőségeket szűken értelmezi: a hwsh.hu domain név alatt hosszabb ideje informatikai magazint üzemeltető vállalkozás panaszának azért nem adott helyet, s azért nem tekintette az igénylést teljesítése esetén a felhasználók megtévesztését eredményezőnek, mert álláspontja szerint az elütés, elgépelés lehetősége a magyar felhasználók által használt *billentyűzetkiosztás* esetén nem tűnt valószínűnek [A Tanácsadó Testület A hvsv.hu domain név regisztrációjával kapcsolatosan bejelentett panasz (679/2005. sz. ügy) tárgyában hozott 13/2005. (X. 10.) sz. Állásfoglalása].

A TT működésének másfél évtizede alatt arra törekedett, hogy az információhoz jutás szabadságát, a magáncélú vagy üzleti célú információk az Interneten való megjelenítésének lehetőségét döntéseivel támogassa. Figyelemmel volt arra, hogy *a felhasználók egy-egy domain névhez kötődően annak jelentéstartalmához általában közvetve vagy közvetlen módon kötődő tartalomhoz jutást vélelmeznek:* vannak domain nevek, melyek kifejezetten „gyűjtőnévként” funkcionálnak, s számos termékkel, szolgáltatással hozhatók összefüggésbe, ugyanakkor közvetlenül senkihez nem köthetők. Egyes, valamely tevékenységhez, szakmához kötődő, általános jelentésű szavak esetében (pl. broker, credit, auto, aukcio, magazin, trade, szabadido, oras stb.), ahol a névre – akár eltérő jogcímen is – igen sok felhasználó tarthatna igényt a Nyilvántartó nevek zárolásával kívánta megakadályozni a potenciálisan előálló, vélelmezett nagyszámú jogsé-

relmi helyzeteket (lásd <http://www.domain.hu/domain/szabalyzat/zarolt.html>), alapvetően azonban a Szabályzat nem tekinti jogsértőnek, ha valaki egy „gyűjtőfogalmat”, nevet (mások jogát nem sértve) kíván használatba venni.

E neveket az igénylők – nyilatkozataik alapján szinte kivétel nélkül – azért igyekeznek megszerezni, hogy a domain név alatt az adott területre vonatkozó általános információt szolgáltatassanak, vagy az adott körbe tartozó szolgáltatások linkjeit gyűjtsék össze. A TT elé igen sok olyan ügy jutott, ahol az (egy-egy névre egyébként valamely összefüggésben indokoltan igényt tartó) panaszos kifogása (névkizárolagosság hiányában) elutasításra került. Ilyen volt az Oktatási Minisztérium a *felsoktatas.hu* domain vonatkozásában bejelentett panasz, ahol a TT nem vitatta ugyan a Minisztérium a felsőoktatásról szóló információ gyűjtésére- és közzétételére vonatkozó kompetenciáját, azt azonban már igen, hogy az ilyen információk a tárgybeli domain név alatti hozzáférhetővé tételére kizárolagos joga lenne. A testület úgy látta, *meztévesztésről sem beszélhetünk*, ha a domain név alatt – vélelmezhetően – csakugyan a felsőoktatásról szóló információk közzététele valósul meg [A Tanácsadó Testület A felsoktatas.hu domain név regisztrációjával kapcsolatosan bejelentett panasz (680/2005. sz. ügy) tárgyában hozott 14/2005. (X. 10.) sz. Állásfoglalása] – ez egyébként a tárgybeli domain név esetében csakugyan így is történt: alatta – 2012-ig rendszeresen frissített – jelenleg is elérhető, kereskedelmi hátterű információs szolgáltatást nyújtanak. Más esetben viszont, mikor egy egyébként önálló jelentéssel nem bíró, s gyűjtőfogalomnak sem minősíthető kifejezést szeretett volna az igénylő használatba venni, a TT arra az álláspontra helyezkedett, hogy választott domain (startlapom) részét képző szó (a startlap) olyan különleges összetételű kifejezés, mely kizárolagosan a panaszos által üzemeltetett és népszerű oldalra utal, önálló jelentése nincs. Ebből következően nem képzelhető el olyan szolgáltatás, mely ne utalna a népszerű portálra, így az igénylés már önmagában meztévesztőnek minősül, s ezért nem teljesíthető [A Tanácsadó Testület A startlapom.hu domain név regisztrációjával kapcsolatosan bejelentett panasz (682/2006. sz. ügy) tárgyában hozott 2/2006. (II. 9.) sz. Állásfoglalása].

c) A TT gyakorlata határozott különbséget tesz a meztévesztés polgári jogi és versenyjogi esetei között: ennek szempontjait a Tanácsadó Testület A *ciszok.hu* domain név regisztrációjával kapcsolatosan bejelentett panasz (689/2006. sz. ügy) tárgyában hozott 06/2006. (V. 8.) sz. Állásfoglalása fejtette ki. A tárgybeli ügyben az Európa Ház Egyesület civil szervezet 2006. március 24-én igényelte a *ciszok.hu* domain nevet prioritás nélkül. Az igénylés ellen az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium („Minisztérium”) nyújtott be kifogást 2006. április 4-én. Kifogásában a Minisztérium arra hivatkozott, hogy egyik szervezeti egysége, a Civil Kapcsolatok főosztálya is regisztrálni kívánja a *ciszok.hu* domain nevet. A Minisztérium álláspontja szerint miután a Civil Kapcsolatok főosztálya üzemeltette a Civil Szolgáltató Központok hálózatát, amelynek elnevezése „CISZOK”, és ilyen néven kiadványt is jelentetett meg,

az Európa Ház Egyesület Civil Szervezet jogosulatlanul tartott igényt a „ciszok” kifejezésre. A mozaikszo használatának igazolására a Minisztérium hivatkozott a Magyar Köztársaság költségvetéséről szóló 2005. évi CLIII. törvény 1. sz. mellékletének XXIV. Fejezetére. Az igénylő civil szervezet úgy nyilatkozott, hogy a tárgybeli domain nevet az Európa Ház által nyújtott civil szolgáltatások egységes internetes elérhetőségének lehetővé tételére kívánja felhasználni. A TT szerint az adott esetben *A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (Tpv.)* rendelkezései nem alkalmazhatók, mert a Minisztérium, illetve az Európa Ház Egyesület *ciszok.hu* domain névhez kapcsolódó tevékenysége nem piaci magatartás. A TT úgy találta, hogy az esetleges „meztévesztés” akkor merülhet fel, ha feltételezhető, hogy az Európa Ház Egyesület azért kívánja igényelni a *ciszok.hu* domain nevet, hogy azt a látszatot keltse, hogy tevékenysége a Minisztériumhoz kötődik. Ezt adott esetben – az eset összes körülménye alapján – vélelmezni nem lehetett, így a TT a Minisztérium panaszát elutasította.

A versenyjogi alapú – Ptk.-n kívüli, s ezért itt most részletesebben tárgyalásra nem kerülő – meztévesztés lényegét A Tanácsadó Testület A Delegációs és Regisztrációs Szabályzat szerinti prioritásos igények és a jogszabály alapján gyakorolható kizárolagos elsőbbségi jogok ütközéséről és a meztévesztő domain név igénylés teljesítésének tilalma tárgyában hozott 6/2000. (II. 4.) Elvi Állásfoglalása a Tpv. 2. §-ra visszavezethetően ragadta meg. A törvény hivatkozott szakasza általános szabályként mondja ki, hogy tilos gazdasági tevékenységet tisztességtelenül – különösen a versenytársak, a fogyasztók törvényes érdekeit sértő vagy veszélyeztető módon vagy az üzleti tisztesség követelményeibe ütközően – folytatni. Ez az általános igényű, a gazdasági tevékenység tisztességtelen folytatására vonatkozó tilalom a domain nevek választása, használata során sem csorbulhat. A generálklauzulára minden esetben hivatkozni lehet, ha a névválasztás, névhasználat az üzleti tisztesség alapvető követelményébe ütközik, meztévesztő: a hivatkozott jogszabályhely ugyanis nem csak a tényleges jogsérelem bekövetkezése esetén érvényesülhet, de akkor is, ha a tanúsított piaci magatartás veszélyeztető jellegű, azaz a jogsérelemre csak lehetőséget teremt. Lényeges viszont, hogy – mint ahogy arra a *ciszok.hu* ügy is rámutatott – alkalmazására kizárolagosan abban az esetben kerülhet sor, ha a felek között a versenytársi kapcsolat ténylegesen kimutatható. 2008 óta a TT következetesen törekszik arra is, hogy a névválasztással a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen gyakorlat tilalmára vonatkozó törvényi szabályokat is érvényesítse [vö.: Pázmándi Kinga: A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalma Gazdaság és Jog, 2008. (16. évf.) 9. sz. 3–7. o.].

IV. A jogellenesség megítélése a gyakorlatban

A jogellenesség fennállásának vizsgálata az egyes konkrét igénylések kapcsán a lehető legszélesebb körben

merülhet fel – az esetleges sérelem-lehetőségek lényegében felkatalogizálhatatlanok. A jogellenesség mindig valamilyen konkrét, *a jogforrási hierarchia valamely szintjén található szabályba, rendelkezésbe való ütközés (contra legem magatartás) formájában* jelentkezik. Egyes, *a gyakorlatban leginkább előforduló esetcsoportokat* a TT elvi állásfoglalásaiban külön is értelmezett: ezek esetében a jogellenesség tipikusan valamely (jogszabály alapján keletkező) kizárólagos jog megsértéséhez kapcsolódott (magánszemély, előadóművész névkizárólagossága, jogi személy neve, cégnév és kereskedelmi név használatára vonatkozó kizárólagosság, versenytárs megjelölése, szerzői jog által védett sajátos alak megnevezése, merchandising-jogok, védjegy, földrajzi árujelző). *A jogellenesség értelmezésére* a TT gyakorlatában vitathatatlanul legtöbbször *védjegyoltalom* tárgyát képező elnevezések domain névkénti igénylése kapcsán került sor. A védjegyekkel összefüggő domain-jogi problémákat – azok összetett és Ptk.-n kívüli voltára visszavezethetően – e helyütt nem tárgyaljuk, mint ahogy eltekintünk a már külön tanulmányban már feldolgozott kereskedelmi név alapján fennálló névoltalom kérdésének vizsgálatától is [ehhez lásd Kereskedelmi névoltalom és domain-regisztráció, Gazdaság és Jog, 2007. (15. évf.) 1. sz. 17–22. o.], ill. A jogátruházás, jogbérlet egyes sajátos kérdései a domain nevekkel összefüggő hazai jogviták gyakorlatában, Gazdaság és Jog, 2014. (22. évf.) 12. sz. 8–14. o.], és *a következőkben csak a névhasználati jogok és a domain használat összefüggéseit tekintjük át.*

a) *A magánszemélyek névhasználati joga* esetében a TT a következetesen törekedett arra, hogy *a Ptk. már korábban érintett névjogi szabályait érvényre juttassa:* e kérdéseknek már 2000-ben külön elvi állásfoglalást szentelt [*A magánszemélyek névkizárólagosságához fűződő jogai érvényesülésének biztosítása tárgyában hozott 9/2000. (VI. 23.) Elvi Állásfoglalása*]. *Saját – anyakönyvezett – nevének domain névként való használatára mindenki igényt tarthat, jogszerű névazonosság esetében a név domain névkénti delegációja és regisztrációja vonatkozásában az elsőbbségi elv érvényesül:* az azonos névhasználati joggal rendelkezők közül a névre azt tarthat először igényt, aki azt – a Szabályzat előírásainak megfelelően – korábban igényelte. Domainjogi szempontból különösen emlékezetes volt az orbanvikt.hu domain név használatával összefüggő, 2001 körüli eset, ahol egy, az akkori miniszterelnök nevével egyező nevű természetes személy részére a név már delegálásra került. A miniszterelnök meg kívánta szerezni a maga számára a domain nevet – ez végül úgy sikerült, hogy annak használója lemondott a politikus Orbán Viktor javára saját névhasználati jogáról. Az egyforma erősségű névhasználati jogosultságok esetében az elsőbbségi jog alapján jogszerű névhasználat megszüntetésére, a név visszavonására egyébként nem lett volna jogi lehetőség, s értelemszerűen a saját név használata (nem politikai összefüggésben) megtévesztőnek sem minősülhetett volna.

A saját név domain névkénti használatba vételére vonatkozó igény – ahogy *A Tanácsadó Testület A sonnevent.hu és a lukács.hu domain nevek regisztrációjával kapcsó-*

latosan bejelentett panaszok tárgyában hozott 31/2000. (IX. 27.) Állásfoglalása rámutatott – *erős jogosítványon nyugszik.* A tárgybeli ügyben a sonnevent.hu és a lukács.hu domain nevek vonatkozásába olyan személyek emeltek a nevek delegálása ellen panaszt, akik a fenti domain neveknek megfelelő családi nevet viselnek. A Testület kimondta, hogy a Ptk. névjogi szabályai alapján – függetlenül attól, hogy a Regisztrációs Szabályzat a névhasználati jogot prioritásos jogként nem ismeri el – a magánszemélyek és jogi személyek panaszát, ha *nevük domain névként, más részére történő delegálása ellen tiltakoznak, a névviselési jog védelmének kötelezettsége alapján figyelembe kell venni.* A panasz bejelentése során a név jogosultja kérheti a név részére domain névként történő használatba adását, illetve a delegálás igénylése nélkül kérheti a nevével azonos domain név más részére történő delegálásának megtagadását. Abban az esetben, amikor a név domain névként történő delegálását a név jogosultja a maga számára nem kérte és azt így használatba nem vette, *a jogszerű névazonosság alapján történő delegálásnak nincs akadálya.* Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy ha más olyan igénylő aki, jogszerű névazonosság alapján maga is rendelkezik névhasználati joggal (pl. azonos családi név), a domain névre igényt jelent be, részére a nevével azonos domain név delegálható.

A Tanácsadó Testület az erős névédelemre vonatkozó elv következetes érvényesítésére törekedett. *A lazilajcsi.hu, zoran.hu., billgates.hu domain nevek regisztrációjával kapcsolatos állásfoglalás kérések tárgyában hozott 56/2000. (XI. 29.) Állásfoglalásában* megállapította, hogy a kérdéses domain nevek közismert személyek nevével egyeznek meg. Miután azok jogosulatlan használata más névviselési jogának sérelmét jelentené, a névhasználati felhatalmazottságot pedig az Igénylők nem igazolták, az igénylések nem teljesíthetők, a Regisztrátoroknak a szerződéskötést vissza kell utasítaniuk.

A „tisza névjogi elsőbbség” elve a TT 9/2000. (VI. 23.) *Elvi Állásfoglalása* szerint azonban nem volt alkalmazható a Ptk. 2:49. § (2) bekezdése [Ptk. 77. § (4) bekezdése] szerinti esetekre, amely szerint a tudományos, irodalmi vagy művészi tevékenységet folytató – *ha neve összetéveszhető a már korábban is hasonló tevékenységet folytató személy nevével – az érintett személy kérelmére saját nevét is csak megkülönböztető toldással vagy elhagyással használhatja* e tevékenység gyakorlása során. Ezt azonban a Regisztrátornak csak az érintett kérelmére kell figyelembe vennie. A felvett név domain névkénti igénylése a TT szerint nem ütközik a Regisztrációs Szabályzatba, az ilyen igénylés azonban értelemszerűen mások jogait nem sértheti. Az e követelménybe nem ütköző felvett név s művésznév vonatkozásában a személyeket ugyanolyan védelem illeti meg, mint a születésüktől fogva viselt név alapján.

b) Az új Ptk. *minden jogi személy* létesítő okiratával szembeni kötelező tartalmi elemeként jelöli meg *a jogi személy nevét* [Ptk. 3:5. § a) pont], s magával a névvel szemben is meghatároz követelményeket. A jogi személy nevének olyan mértékben kell különböznie a korábban nyilvántartásba vett más jogi személy elnevezésétől, hogy azzal ne legyen összetéveszhető. A névnek tehát minde-

nekelőtt megkülönböztető funkcióval kell rendelkeznie: a – keletkezett – névhasználati jog *kizárólagosságot* eredményez, s ezt a kizárólagosságot az esetlegesen később keletkező névhasználati jogok nem sérthetik. Ha több jogi személy nyilvántartásba vételét kéri azonos vagy összetéveszhető név alatt, a név viselésének joga azt illeti meg, aki kérelmét elsőként nyújtotta be. A jogi személy neve nem kelthet a valósággal ellentétes látszatot, a jogi személy típusára vagy formájára vonatkozó elnevezést pedig a jogi személy nevében fel kell tüntetni. A jogi személy nevében a jogi személy típusát, ha a név a jogi személy tevékenységét is tartalmazza, akkor a tevékenységet is magyar nyelven, a magyar helyesírás követelményeinek megfelelően kell feltüntetni (Ptk. 3:6. §).

A *névvalódiság és névszabatosság követelményének tehát érvényesülnie kell*, és e körben a megtévesztés egy különös esetével is találkozunk: a jogi személy neve nem kelthet a valósággal ellentétes látszatot. *E szabályok közvetlenül a domain név megválasztásában nem bírnak jelentőséggel*: az a jogi személy, amely valamely konstitutív aktussal névhasználati jogot szerzett, általában alappal hivatkozik arra, hogy ez a név őt kizárólagossággal, a nyilvántartásba való bejegyzés tényénél fogva illeti meg, s e névhasználati jogra alapozva az kívánja az azzal egyező kifejezést domain névként is használatba venni. A *Regisztrátor, a Nyilvántartó vagy a TT nincs olyan helyzetben, hogy az ilyen kizárólagos, konstitutív aktussal keletkezett névhasználati jog legalitását megkérdőjelezze* – a gyakorlatban a jogi személy névhasználati jogával összefüggő jogviták túlnyomó része azonban nem a jogi személy (teljes) neve, hanem a név részét képező *vezérszó, rövidített cégnév* vagy *a név egyes részeinek elhagyása* (pl. tevékenységre, cégformára való utalás) körül szokott kialakulni.

Ennek különösen a 2011 júniusáig fennálló *prioritásos rendszerben* volt jelentősége. Szabályzat szerint prioritással azok az igények rendelkeztek, amelyek a delegált közvetlenül a .hu közdomain alá kérték, és amelyeknél a választott domain név a domain-igénylő szervezet hivatalos hatósági (közigazgatási vagy bírósági) bejegyzését igazoló dokumentumban, illetve jogszabállyal létrehozott szervezet esetén a jogszabályban a szervezet teljes vagy rövidített neveként rögzített megnevezéssel azonos karaktersorozattal, továbbá a domain-igénylő számára vagy a domain igénylésre a domain-igénylőnek meghatalmazást adó számára, mint jogosult számára a lajstromozott védjegy (szöveges védjegy esetén a védjegyzetetett teljes szöveggel, ábrás védjegy esetén az ábrán szereplő teljes szöveg), mint karaktersorozattal (szó, szavak) egyezett meg. A nem prioritásos igénylések esetén az igény teljesítése az igénynyilvántartásba vételének időpontja szerinti sorrendben, előzetes nyilvános meghirdetés nélkül történt. E körülmények értelmezése a liberalizáció első évtizedében a Tanácsadó Testület egyik központi feladata volt, igen nagyszámú egyedi és több elvi állásfoglalás is foglalkozott a kérdéssel – *a jogi személy névhasználati jogának értelmezésével kapcsolatosan kialakult gyakorlat számos eleme a 2011-ben bevezetett új (feltételes delegálást lehetővé tevő) rendszerben* (lásd Domainregisztrációs Szabályzat, 1.2.3.5.) *is irányadó maradt*.

A Tanácsadó Testület *A cégnév alapján prioritást élvező igények névválasztásának jogszerűsége tárgyában hozott 1/2000. (III. 5.) Elvi Állásfoglalása* értelmében a cégnévre alapozott prioritásos igény (azaz a nyilvános listán való meghirdetés nélküli használatba adás) egyértelműen csak akkor volt megállapítható, ha a cégnév (rövidített cégnév) és az arra hivatkozó, a domainként prioritással igényelt név *összetéveszthetőségre lehetőséget nem ad*, azaz a cégkizárólagosság elve nem sérül [1997. évi Ctv. 15. § (8) bek., 2006-os Ctv. 3. § (4) bek.] Amennyiben az összetéveszthetőség lehetősége adott, vagy a választott domain megtévesztőnek bizonyulna (az Internet sajátosságaira tekintettel történő névétírás már mást fejezne ki, mint az a név, melynek használatára az igénylő a cégjogi szabályok szerint egyébként vitathatatlanul jogosult) az Igénylőnek a Szabályzat szerint másik domain nevet kell választania. Az állásfoglalás elvi éllel rögzítette továbbá, hogy prioritásos igényt csak már ténylegesen bejegyzett cégnévre lehet alapozni.

A *TT gyakorlata azt az elvet követte, hogy – erős főszabály szerint – a választott domain névnek és a prioritás alapját képező dokumentumban szereplő elnevezésnek* (az összes ékezet nélkül vagy az összes ékezettel) *karakter szerint egyeznie kell*. Több szóból álló nevek (az Igénylő választása szerint) egybeírva, vagy kötőjelesen igényelhetők. A domain név, mint megjelölés alapvető funkciójában adódóan (olyan kifejezés, mely lehetőség szerint minél tömörebben fejezi ki a név és használója szoros kapcsolatát) azonban a Szabályzat azt is lehetővé tette, hogy a szervezet teljes vagy rövidített nevéből elhagyhatók legyenek a szervezeti formára (pl. kft., rt., bt., egyesület) vonatkozó szavak, jelölések. Ugyancsak elhagyható volt a Hungary, a Magyarország, illetve külföldi cégek magyarországi szervezete esetében az anyacég nyelvén Magyarországot jelölő név, minden olyan karakter, ami nem szerepelhet a domain névben, valamint a kötőjel, továbbá a szervezet nevében szereplő olyan karakter, amely nem szerepelhet domain névben, átírható a jelentésének megfelelő latin betűs magyar vagy idegen nyelvű megfelelőnek, elhagyható vagy kötőjellel helyettesíthető. E, gyakorlati célokat szolgáló kikötés magában hordozta az igénylések ütközésének lehetőségét is: a Szabályzat értelmében a „*tiszta prioritással*” (mai felfogásban: a jogi személy nevével egyező, a domain névkénti használatba vételt *feltétlenül megalapozó, névkizárólagosságra visszavezethető igényjogosultsággal*) a *főszabály szerinti elsőbbség érvényesül, mely azonban a rövidítésekkel akár „el is veszhet”, vagy a rövidítéssel maga a névhasználat is megtévesztővé válhat*.

Ugyanezt az elvet követte a *Tanácsadó Testület a nem gazdálkodó szervezetek, illetve a jogszabállyal létrehozott szervezetek prioritásos igényeinek, illetve a második szintű közdomainek létesíthetőségének tárgyában hozott 3/2000. (IV. 10.) Elvi Állásfoglalása* is. A TT elvi éllel rögzítette, hogy a *nem gazdálkodó, illetve jogszabály által alapított szervezetek* – még ha állami, közhatalmi vagy közigazgatási jogositvánnyal is rendelkeznek –, *a domain nevek delegálása és regisztrálása során polgári jogviszony alanyaivá válnak*, ebben az eljárásban

a polgári jogviszony keretében *egyenrangú félként* vesznek részt, őket az eljárásban közhatalmi jogosítvány nem illeti meg. Mivel a delegálási, regisztrációs eljárás során ezek a szervezetek nem rendelkeznek különleges jogosítványokkal, rájuk a domain nevek delegálása és regisztrációja során vonatkoznak mindazok a jogszabályok és a Regisztrációs Szabályzatba foglalt szerződési feltételek, amelyek minden más domain név igénylőre is irányadóak. A *nem gazdálkodó szervezetek és a jogszabály alapján létrehozott szervezetek* prioritásra kizárólag *arra a névre vonatkozóan hivatkozhatnak*, amelyet a nem gazdálkodó szervezetek alapító okiratukban *nevükként megjelöltek*, és amelyet az *illetékes bíróság nyilvántartásba vett, a jogszabállyal létrehozott szervezetek* pedig csak *arra a névre élveznek prioritást* amelyet az *őket létrehozó jogszabályban nevükként a jogalkotó megjelölt*.

A liberalizált időszak kezdeti szakaszában gombamód kezdtek szaporodni az olyan (tipikusan betéti társaság, esetleg kft. formájában alapított, és legtöbbször valós gazdasági tevékenységet nem is végző) mikroállalkozások, melyek *cégnevüket már tudatosan az Internetes megjelenésre tekintettel, arra utalva választották meg*. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy egy-egy (domain névként jelentős értéket képviselő) kifejezést a „.hu” toldalékkal ellátva választottak cégnevük vezérszavául, hogy aztán – prioritásra hivatkozva – igyekezzenek a domain nevet is megszerezni. A TT e törekvésekre tekintettel már első elvi állásfoglalásában kimondta, hogy amennyiben a cégbíróság a cég nevét vagy/és rövidített nevét úgy jegyezte be, hogy az ténylegesen tartalmazza a .hu elemet, úgy a Delegációs és Regisztrációs Szabályzat szerinti prioritást csak a .hu betűsorozatot is tartalmazó név vonatkozásában szerezhethet. Ez azonban – a domain nevek sajátos írásmódjára tekintettel – csak a Szabályzat szerinti feltételeknek (pl. cegnev-hu.hu ill. cegnevhu.hu) domain név igénynek felelhet meg [A Tanácsadó Testület A cégnév alapján prioritást élvező igények névválasztásának jogszerűsége tárgyában hozott 1/2000. (IV. 5.) Elvi Állásfoglalása]. Ehhez az elvhez a TT döntéshozatali gyakorlata a kezdetektől napjainkig következetesen ragaszkodik [lásd pl. Kamat.hu Befektetési Kft. a kamat.hu, a Szabadidő.hu Programszervező Bt. a szabadido.hu, a Telek.hu Ingatlanközvetítő Bt. atelek.hu, ill. a Taxi.hu Bt. a taxi.hu domain nevekre vonatkozó igényeinek elutasítását A Tanácsadó Testület Az 1/2000. (IV. 5.) Elvi Állásfoglalás elfogadása és közzététele óta bejelentésre került, az Elvi Állásfoglalás tárgyi hatálya alá tartozó egyedi ügyekben hozott döntések tárgyában hozott 5/2000. (V. 31.) Állásfoglalásában].

A TT e körben kialakult korábbi értelmezési gyakorlata ma is irányadó lehet *arra vonatkozóan, hogy a (jogi személyt egyébként bejegyzésének tényénél fogva megillető) szó szerinti névegyezőségtől „eltávolodva” a választott domain név jelentését, alakiságát is figyelembe véve miként „halványul el” a jogi személy (eredeti) névvédelme*, mely esetekben válhat a választott név használata *megettévesztővé*, esetleg tényszerűen *jogellenessé*. A mai rendszerben ennek eredménye az lehet,

hogy az esetleges megtámadási eljárásban bárki, akinek a név adott formában való használatára „erősebb” jogosítványa van (pl. a választott nevet, mint vezérszót a panaszos cég már korábban cégneve részeként használta) az igénylés ellen alappal léphet fel.

c) A *névvédelem sajátos esetét* jelentetik azok az esetek, melyekről a TT *A delegálás visszautasíthatósága a mű sajátos címéhez, illetve a műben szereplő jellegzetes és eredeti alak elnevezéséhez fűződő kizárólagos szerzői jogok megsértése esetén tárgyában hozott 5/2000. (III. 24.) Elvi Állásfoglalásában* fejtette ki jogi álláspontját. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Sztj.) 16. § (2)–(3) bekezdéseire alapozva a TT elvi éllel mondta ki, hogy olyan név delegálása nem történhet meg, mely harmadik személyek szerzői jogait (a domain-igénylések összefüggésében különösen a mű sajátos címének felhasználásához való jogát) sérti.

A *mű felhasználásának minden formája a szerző kizárólagos engedélyéhez kötött*, a mű címe esetén azonban csak abban az esetben van ez így, *ha a mű címe maga is megfelel a törvényben határozottan megjelölt követelménynek, az eredetiségnek*. Minden esetben gondosan vizsgálni kell, hogy a szerzői jogra alapozott igény valóságos és jogszerű-e. A magyar szerzői jog az ún. „merchandising” jogok oltalmát is biztosítja. Ezek a jogok legtöbbször (de nem kizárólagosan) a mű címének, vagy más jellegzetességének (a műben szereplő alak, figura) kereskedelmi forgalomban lévő árukon történő feltüntetését jelentik. Az Sztj. 16. § (3) bekezdésre alapozott szerzői jogi oltalomnak azonban kettős feltétele van: egyfelől *csak a művel azonosítható, azzal összeforrott, jellegzetes, eredeti alakra vonatkozó felhasználás engedélyköteles*, másfelől *a felhasználásnak kereskedelmi jellegű hasznosításhoz kell kötődnie*.

A TT azonban arra is rámutatott, hogy a Regisztrátor az igénylésről való egyedi döntés meghozatalakor *nincsen olyan helyzetben*, hogy eldönthesse: a domain névként igényelt szó, kifejezés kereskedelmi vagy nem kereskedelmi jellegű felhasználás céljára szolgál majd. A Regisztrációs és Delegációs Szabályzat értelmében a névhasználatért az Igénylőt terheli felelősség. Amennyiben a tőle elvárható gondosság mellett felismeri, hogy a szó, kifejezés domainkénti választása az Sztj. 16. § (3) bekezdésébe ütköző módon jogsérelemre adhat lehetőséget, *a Szabályzat nem ad a Regisztrátor számára olyan jogot, hogy a kereskedelmi célú felhasználás igényét „vélelmezze”*: pusztán erre a gyanúra alapozva az igénylés teljesítését nem tagadhatja meg. Okot adhat azonban a megtagadásra, ha a névhasználat – a tanácsadó Testület 6/2000. (V. 24.) Elvi Állásfoglalásában foglaltak szerint – megettévesztőnek minősülne, s ennek lehetőségét a Regisztrátor az Igénylésről szóló döntése meghozatala során felismeri vagy tudomására hozzák. Jogszabályt sérthet az olyan névválasztás vagy névhasználat is, mely a jog alapvető szintű követelményeibe (jóhiszemű és tisztességes eljárás, a piaci verseny tisztaságához fűződő érdek stb.) ütközik.

Verebics János